

ස්පිට්ලේගේ සංචාරක සටහන්

ඩී.එස්. ආර්.ඊ.එස්.ගුණවර්ධන

සැත් කටුවට තම ජීවිතය හුරු කරගත් ආර්. එල්. ස්පිට්ලේ වෘත්තියෙන් වෛද්‍යය වරයෙකු වූ නිසාදෝ තම ජීවිතයට විශ්‍රාන්තිය ලඟා කර ගත්තේ ලංකාව වටා වාරිකාවේ යෙදෙමින්ය. ඔහු ඒ අනුභූතීන් තනිව ලබා ගැනීමට තරම් ආර්මාර්ථකාමී නොවූයෙන්, අප වාසනාවන්ත පාඨකයන් වූ බව මට සිතේ. **WILD CEYLON** නම් ඉංග්‍රීසි ග්‍රන්ථය ඔහු අතින් රචනා වෙන්නේ වනයට ආදරය කරන්නට තමාට ඉගැන් වූ තම පියාට උපහාර දක්වන්නටය. එම කෘතිය **වනගත ලංකා** නමින් සිහල බසට පරිවර්තනය කරන්නේ **ප්‍රේමවන්ද අල්විස්** සුරින් විසිනි. ස්පිට්ලේගේ වාරිකාමය දිවියේ වැදි ජීවන රටාව වෙසෙසින් විවරණය කිරීම මේ කෘතිය සම්පාදනයේදී තමාගේ ප්‍රබල අභිලාශය වූ බව ප්‍රකාශ කර ඇත. එහිදී ඔහු නෙත ගැටුණු වනයේ විශ්‍රාන්තිය රසාලිප්ත භාශා ශෛලියකින් විවරණයට කතුවරයා අමතක නොකළේය. වන නදියක, හේන බැද්දේ වැද්දෝ, නියං සමයේ වනය, ගම් වැද්දෝ සහ වනගත සිද්ධස්ථාන, වෙස්ට්මින්ස්ටර් අසපුව හා ප්‍රෙයාර්ගේ පියස්ස, බිංගොඩ වැද්දෝ, බිම් තැන්න, අභිකුණ්ඩිකයෝ සහ වන සරනට සරණ ආදී ප්‍රධාන පරිච්ඡේද නවයකින් ද ගං ඉවුර බඩ ජීවිතය, වෙඩිකාරයාගේ කුංඤය, නුවරගල හා ඉන් එපිට, කැලේ ළමයි, දකුණේ සංචාරයක්, දඩයම් වරම්, දිය කඩිති ළඟ, තුරු ගතා ආලිංගනය, යක්කුරේ, මාර විදිය, වෙස්ට්මින්ස්ටර් අසපුව, අභිකුණ්ඩිකයෝ හමුවෙහි, දිවුලන වැද්දෙක්, ප්‍රෙයාර්ගේ පියස්ස හා ගල්මැද වැද්දෝ, බිංගොඩ නිජබිම්, වැද්දන්ගේ සිරිත් විරිත් ආගම් හා මිථ්‍යා විශ්වාස, වැදි කලා සහ නැටුම්, වැද්දන්ගේ කැළෑ, කැදලි හා වද ලෙස අනු පරිච්චේද දහ නවයකින්ද සමන්විත මෙම ග්‍රන්ථය පිටු 267 කින් යුක්තය.

තානායමක හෝ මිතුරෙකුගේ නිවසක හෝ සත්කාර සංග්‍රහ පිළිබඳව අපේක්ෂාහිමිවයෙන් කුඩාරමද වාඩියට අවශ්‍යය බඩු බාහිර ආදිය ද අරක්කැමියෙකුද ආදියෙන් බර වූ කාරය කොළඹින් පිට වන්නේ සිත් ගත් මිනැම තැනක් මිනැම මොහොතක ඔවුන්ගේ නිවහන බවට පත් කර ගැනීමේ නිදහස සහිතවය. එසේ වූ නිසාවෙන් පළමු දින කැළෑ පාරක් අද්දර වාඩි ලා ගත් අප ඊළඟ දිනය ත්‍රිකුණාමලයට ලඟා වෙයි. අවශ්‍යය බඩු බාහිර ආදිය රැගෙන මහවැලි නදිය ඔස්සේ දවස් දහයක් තිස්සේ උඩු ගං බලා යෑම පිණිස නිරෝධි මුනායි ඉවුරෙන් ගං දියට මාර්ගෝපදේශකයා සහිත ඔරු දෙකක් දියක් කළේය. ලංකාවේ විශාලතම ආකර්ෂණීය නදියේ පුළුල් මෝය අප අභියස ඇතට විහිදුණේය. නදියේ තිඹිරි ගෙය මධ්‍යම කඳුකරයේ නෙත්කලු කඳු අතර තැනිතලාවක පිහිටියේය. එහි සිට තේ රබර් හා පොල් වගාවලින් ආවරණය වුණු බිම් කඩවල බැවුම් ඔස්සේ පහළට ගලා බස්නා අලංකාර ජල ධාරාව ඒ දෙපසැ නැඟුණු ගම් නගර පසු කර ගෙන පාළු වන වදුළු මැදින් රිංගා අවුත් අප සිටි තැනින් සාගර ජල කඳු කුළ වැදී නොපෙනී යන්නේය. සේරු යුවලක් ඇත පිහිටි ජලාශයක් සොයා අපගේ හිසට උඩින් ඉගිල ගියහ. රත් පැහැති පිට සහිත කැරලුන් ගහෙන් ගහට ඉගිල ගියේ කුවක්කුවකින් උණ්ඩ විසිරෙන්නාක් මෙනි. වැහිළිහිනියෝ සුපුරුදු මිහිරි නාදයෙන් ගුවන ගිතවත් කරමින් සැරෑහ. සෑම රුක් ශාඛාවකින් ම කුඩා කුරුල්ලන්ගේ කුජන ගීතය නැඟුණු අතර පරෙවි, පිළිහුඩු, කහ කුරුල්ලන් වැනි නොයෙක් සියොකුන්ගේ එකිනෙකට වෙනස් නාද සිය ගණනක් ඊට මුසු වූයේ ය. ඒ වන ගීත ධ්වනිය මනා ස්වර සංයෝගයෙන් තොර යැයි කෙනෙකුට සිතෙන තරමට විවිධ නාද රටා සංකලනයෙන් යුක්ත වූ නමුදු එහි සුසංයෝගීතාවක් ද ඒ සමඟ සවනට දැනවූයේ ය. ස්වභාව ධර්මය ස්වකීය ගීත සන්ධ්වනියේ උච්චාවස්ථාවේ උපරිම මාධුර්යය මිනිස් කර්ණයේ ග්‍රහන ශක්තිය ඉක්මවා යන තත්ත්වයකට පත් කළාක් වැන්න. පසුදා පහන් වත් ම සියොත් දිවිය වන පෙන පුරා විසිර ගියේ ය. උදෑසන ලා හිරු රැස් දහරාවෙන් වඩාත් ඔප් නැචුණු පැහැ රැගත් මොනරු පස් දෙනෙක් කුඩා ගොඩැල්ල මත ලැග සිටියහ.... බෙරකරුවන් වාදනය පටන්ගත්තේය. නැටුම ආරම්භ විය. වේලාව මධ්‍යාහන දොළහ වී තිබිණි. රංග භූමිය නත් අතැ ඇදී ගිය මුල් ගොන්නෙන් හා ගජ වසුරින් ද ගස් වලින් හැළුණු මල් ද රැගෙන ගලා යන කුඩා දිය මංවලින් ද ගැවසියේ ය. අපගේ මඟ දෙපසැ නැගී සිටි රුක් බිත්තිය තොරක් නැතිව හඬ නගන ගිරවුන් වසා ගත් මාළුවා වැල් ගොන්නෙන් වැසී ගොස් තිබිණ.... ගඟ අද්දර උත්කූංග ටැම් පෙළක් සේ නැඟුණු යෝධ රුක් අතරින් අපට වඩාත් පහසු ගමන් මගක් පැදිණි. ගෝත්තු හය දෙනෙකුට වඩා අඩු නොවන ගණනක් අප නෙත ගැටුණි. මී මැසි කැලකගෙන් හාත් පසැ යන්නාක් වැනි "හම්මි.." රාවයක් අප කණ වැකි එකෙනෙහි එය නැති විය. මාර්ගෝපදේශකයා "අලුයම ගෙවී ගියායිත් පස්සේ ගඟේ දිය අඩන්නේ නැ.ගඟ උස් හඩින් අඩන්නේ පාන්දර කුකුළා හඬන වේලාවට" ඊට පිළිතුරු දුන්නේය. යලිත් ඒ හඬ උස් හඩින් ඇසෙන්නට විය. මොහොතකින් අප ඇසට හසු වූයේ ප්‍රචණ්ඩකාරී ජල ධාරාවක් නොව ධවල තිරයක් මෙන් පුළුල්ව විහිදී ගිය සිහින් ගීතවත් හඬින් හෙමින් සිරුවේ පහළට ගලා බැස හිරු රැසින් නැහැවෙන ගල් කුට්ටි මත පතිත වන දිය දහරකි.

ඩී.එස්. ආර්.ඊ.එස්.ගුණවර්ධන, ප්‍රේමවන්ද අල්විස්, වනගත ලංකා (පරිවර්තනය)